

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number: 3C0056

SOCIAL SCIENCES

Received: October 2010

Accepted: January 2011

Series : 3C

ISSN : 1308-7444

© 2010 www.newwsa.com

Gülay Günay

Özgün Bener

Karabük University

Hacettepe University

ggunay@karabuk.edu.tr

Ankara-Turkey

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE GÖRE KIZLARA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET VE NEDENLERİ

ÖZET

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin ailede kızlara yönelik şiddet ve nedenlerine ilişkin düşüncelerini belirleyebilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma evrenini 2006-2007 Öğretim Yılında Hacettepe Üniversitesi ile Gazi Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler (N=433) oluşturmuştur. Tabakalı Rasgele Örneklem Yöntemi ile seçilen 200 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Öğrenciler arasında ailede kızlara yönelik aile içi şiddetin yaygınlığına (yaygındır: %43.0; yaygın değildir: %44.5) ilişkin düşüncelerde büyük farklılıkların olmadığı belirlenmiştir. Ailede kızlara yönelik en çok şiddet uygulayan kişiler arasında babaların olduğunu düşünen öğrenciler önde yer almaktadır. Ailede kızlara, fiziksel-cinsel-psikolojik şiddet türlerinin birlikte uygulandığını düşünen (%26.5) öğrencilerin oranı yüksektir (P<0.05). Öğrencilerin şiddet uygulanma nedenlerine yönelik düşünceleri ile cinsiyete ilişkin T-testi sonuçlarına göre, "kızların özürlü olması" (Kız \bar{X} =2.66; Erkek \bar{X} =3.31) nedeninin puan ortalaması hem kız hem de erkek öğrenciler arasında yüksektir (P<0.05).

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Aile İçi Şiddet, Kızlara Yönelik Şiddet, Aile İçi Şiddet Nedenleri, Üniversite Öğrencileri

DOMESTIC VIOLENCE AGAINST GIRLS AND ITS CAUSES: AN INVESTIGATION FROM THE POINT OF UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

This study was carried out to determine the thoughts of university students on domestic violence against girls and its causes. Within the scope of this study, in 2006-2007 academic years from Hacettepe University and Gazi University were selected as the research universe (N=433). 200 students within the universe were taken into research scope based on Stratified Random Sampling Method. It was seen that among the students was no significant difference in the students' thoughts that girls were subjected to widespread domestic violence (widespread: 43.0%; not widespread: 44.5%). Out of the students, 34.0 % were of the thought that domestic violence against girls was inflicted by the father most. In addition, the ratio of the students was quite high (26.5 %) who had thoughts that girls were subjected to sexual-physical-psychological domestic violence (P<0.05). According to the thoughts of students about the some reasons of domestic violence against girls and gender related T-tests results, the average score was found to be high for both genders (female \bar{X} =2.66; male \bar{X} =3.31) (P<0.05) as the "girls were disabled".

Keywords: Violence, Domestic Violence, Violence Against Girls, Causes of Domestic Violence, University Students

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Toplumsal yapının en küçük birimi olan aile, toplumun geleceğine yönelik biçimlenmesinde önemli bir öğedir. Aile, bireyin dünyaya geldiği andan itibaren, içerisinde yer aldığı, yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli bakım ve desteğin ona sunulduğu sosyal bir ortamdır (Kaymak Özmen, 2004: 28). Birey kendisi ve diğerleri hakkında ne gibi duygusal tepkiler vereceğini, bu duygularla ilgili düşüncelerini ve nasıl ortaya koyacağını aile içerisinde öğrenir. Duyguların öğrenildiği bu ilk sosyal ortam olan ailede, çocuklara duygularını nasıl ifade edecekleri, eşler arasındaki duygusal alışveriş ile öğretilir (Kaymak Özmen, 2004: 28; Gladstone and Parker, 2005:21).

Bireylerin olumlu davranış özelliklerini kazandığı ve geliştirdiği bir ortam olarak değerlendirilen aile, zaman zaman en büyük duygusal rahatsızlıkların, gerilim ve çatışmaların kaynağı haline gelebilmekte, az ya da çok her çeşit şiddetin beslendiği ve uygulandığı bir konuma sahip olabilmektedir (Seyyar, 2000:1; Eno Eyo, 2006:199; Daro, 2004:283; Fusco and Fantuzzo 2009:249). Aile içi şiddeti açıklayabilecek tek bir etkenin olmadığı ve pek çok etkenin bir arada farklı boyutlarda etkileşimi sonucu bu davranışın geliştiği kabul edilmiştir (Alikaşifoğlu ve Ercan, 2009:3). Buna bağlı olarak da aile, şiddetten en fazla etkilenen ve şiddetin oluşumunu en fazla etkileyen kurumların başında gelmektedir. Ailenin şiddetin oluşumunu etkilemesi ve sonrasında etkilenmesi, aile içi şiddetin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Markham, 1998: 75). En yaygın şekliyle aile içi şiddet; aile üyelerinden biri tarafından aynı ailedeki bir diğer üyenin yaşamının, fiziki veya psikolojik bütünlüğünü, bağımsızlığını tehlikeye sokan, kişiliğine veya kişilik gelişimine ciddi boyutlarda zarar veren eylem veya ihmaldir (Ünal, 2005: 86; Holt at al.2008: 798).

Aile içi şiddet olayları genellikle eşler arasında kocanın karısına ve ebeveynlerin çocuklarına karşı yönelttikleri şiddet eylemleri olarak görülmektedir. (Seyyar, 2000:1; Aile Araştırma Kurumu, 1995: 7). Ailede çocukların yetiştirilme sürecinde ana-babalar kimi zaman bilerek, kimi zaman da bilmeyerek çocuğun gelişimini engelleyecek ya da duraklatacak davranışlar gösterebilmektedir. Bunlar çoğu zaman çocuğa yönelmiş şiddet şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Aile içi şiddet özellikle kadınlar ve çocuklar üzerinde fiziksel ve duygusal hasara neden olabilmektedir (Ünal, 2005:88). Şiddete maruz kalan çocuklar, sadece bedenen zarar görmemekte, çoğu kez ömür boyu psikolojik ve sosyal yönden etki altında kalmaktadır. Bu da onların sağlıklı bir yetişkin olmalarına engel olduğu gibi yaşamları boyunca telefisi imkansız sonuçlar ortaya çıkarmaktadır (Holt at al. 2008: 799; Markham, 1998: 75; Jaffe et al. 1990: 64; Jouriles et al. 2001: 19; Margolin and Gordis, 2004: 153; Graham-Bermann, 2001: 182).

Günümüzde, çocuklara yönelik şiddetin, tüm ülkelerde ciddi boyutlara ulaştığı ve üzerinde önemle durulması gereken bir toplumsal sorun olduğu ifade edilmektedir. (Fusco and Fantuzzo, 2009:249; UNICEF, 2006: 50). Ancak aile içi şiddet genellikle özel hayatın mahremiyet alanında görülen son derece hassas bir konu olarak değerlendirildiğinden istatistiklere tam olarak yansıtılamamakta (WHO, 2002:6; Graham-Bermann, 2001: 182; UNICEF, 2007:23), bu nedenle de dünya genelinde ailede çocuklara yönelik uygulanan şiddet konusunda güvenilir verilere tam olarak ulaşılamamaktadır. Bununla birlikte çeşitli ülkelerde yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre 15 ve daha küçük yaşlarda yer alan 15 yaş ve altı çocukların sıklıkla ihmal, istismar ve fiziksel şiddet sonucu tıbbi bakıma ihtiyaç duyduklarına yönelik bulgulara da rastlanmaktadır (WHO, 2002: 16).

Aile içinde gerek kız gerekse erkek çocuklarına yönelik uygulanan şiddet ve şiddet türleri genellikle kız ya da erkek çocuğun eğitiminin bir parçası olarak değerlendirilmekte ve eğitimin belirli bir devresinde biteceği varsayılabilmektedir. Oysa kızlara yönelik uygulanan şiddet, ömrü boyunca baba, ağabey, koca ve hatta oğlu tarafından sürdürülebilen bir

davranış biçimi haline dönüşmektedir (Aile Araştırma Kurumu, 1995:8). Birçok toplumda kızlara karşı uygulanan şiddet ve ayrımcılığın son derece yıkıcı etkileri vardır. Örneğin; dünya genelinde 55 milyon kız çocuğu okula devam edememekte; milyonlarca kız çocuğu hizmetçi olarak çalıştırılmakta; çocuk askerlerin yüzde 40'ını kızların oluşturduğu tahmin edilmektedir. Kızlar, erkek çocukların tercih edilmesi, kadın sünneti gibi yaklaşımlar ve zararlı gelenekler nedeniyle sürekli tehdit altındadırlar. Kızlar ayrıca, erkek çocuklardan çok daha fazla oranda cinsel şiddete uğrama ve istismar edilme tehdidi ile karşı karşıya kalmaktadırlar (International Women's Day 2007; UNICEF, 2006: 47). Nitekim yapılan araştırmalarda, kızların genellikle ev ve okul ortamında, ebeveyn ile kardeşlerinden veya diğer kızlardan şiddet gördükleri, bu şiddetin genellikle fiziksel ve cinsel şiddet şeklinde ortaya çıktığını belirlemiştir (Mollen at al., 2004: 547; Odgers and Marette, 2002: 104; Molnar at al. 2005: 2192).

Toplumdaki kalıplaşmış düşünce ve davranışlar sonucu ailede, kadınlara yönelik şiddet belirli bir dönem ile sınırlı kalmayıp, yaşamlarının her dönemlerinde karşı karşıya kaldıkları bir olgu durumuna dönüşmüştür (Işıloğlu, 2006: 15). Özellikle toplumsal cinsiyet bakış açısı aile içinde kızlara yönelik şiddetin ortaya çıkmasında etkili olan bir faktör olarak görülmektedir. Görüldüğü gibi sadece kadınlara yönelik değil kızlara yönelik olarak uygulanan aile içi şiddet; ırk, din, dil kültür, sosyoekonomik yapı ve ülkelerden etkilenmemektedir.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nca 1995 yılında "Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları"nın belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada; 7-14 yaş grubundaki çocukların yaklaşık %40.0'ına ebeveynleri tarafından fiziksel şiddet uygulandığını belirlenmiştir. Bu araştırmaya katılan 14 yaşından büyüklerin %8.5'i sık sık, %31.2'si ise arada bir aileleri tarafından dövüldüğünü bildirmiştir. Ayrıca araştırmaya göre erkek çocukların, kız çocuklara göre fiziksel şiddete daha fazla maruz kaldıkları saptanmıştır (Aile Araştırma Kurumu, 1995:114).

Kapalı kapılar ardında, karşılıklı duygusal bağların ve sorumlulukların olduğu yakın ilişkide ortaya çıkan şiddetin etkisi görünürdeki fiziksel yaraların izinden çok daha derin olabilmektedir. Tüm bu nedenlere bağlı olarak aile içi şiddetin her yaşta, tüm eğitim düzeylerinde ve her sosyoekonomik grupta meydana gelen tüm toplumların karşı karşıya kaldığı en önemli ve yaygın görülen bir olay olduğunun ifade edilmesi mümkündür (Eno Eyo, 2006: 202; UNICEF, 2006: 57; Ünal, 2005:77; KSGM; 2007: 10).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Türkiye, genç nüfus oranının yüksek olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. 20-24 yaş arası 6,5 milyon kişi bulunmakta ve bu nüfusun yaklaşık %21,1'i üniversitelerde öğrenim görmektedir (MEB İstatistikleri, 2008: 23). Üniversite öğrencilerinin, 18 yaşın üstünde birey olmaları nedeniyle, hayat için gerekli olan bilgi ve becerilerin yanında, ülkelerinin, dünya içersindeki yer ve konumlarını tanımalarını; kendi örf ve âdetleri içerisinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel konularda gelişimleri ve farklılığın farkında olmaları gibi pek çok konuda bilgili ve bilinçli davranışlar sergilemeleri beklenmektedir. Öğrenimleri süresince toplum ve dünyada yaşanan olaylara duyarlılık göstermeleri gereken bir grup olmaları, bağımsız davranacakları düşünülmektedir. Bu nedenle aile içinde kadınlara ve kızlara yönelik şiddetin yaygınlığı toplum yapısı gereği bunun istatistiklere pek yansımaması, ailede kızlara yönelik şiddetin önlenmesi, özellikle toplumdaki kadınlara ve kızlara yönelik kalıplaşmış düşünce ve davranışların ortadan kaldırılması ve ileride yetiştirilecek genç kuşaklara örnek davranışlar geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır. Şüphesiz ki toplumun temel birimi olan ailede maruz kalınan şiddetin yol açtığı zararlar toplumda yaşanan diğer şiddet türlerine göre daha derindir. Bu durumun ortaya konması ise, ancak yaşadığımız toplumun öncelikli olarak

soysa-ekonomik ve kültürel değerleriyle ilişkili olan şiddetin aile ortamındaki varlığını ve yaygınlığını ortaya koymaya çalışan araştırmalarla mümkün olacaktır.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma Ankara ilinde yapılmıştır. Araştırma evrenini Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü ve Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Makine Eğitimi Bölümünde 2006-2007 öğretim yılında öğrenim gören toplam 433 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma evreni olarak bu iki bölümün seçilme nedenleri arasında; bu bölümlerde kız ve erkek öğrencilerin homojen bir dağılım göstermesi, istenilen özellikte ve yeterli sayıda öğrencinin bulunması, uygulamada kolaylık sağlanması açısından araştırmacıların kolaylıkla ulaşabilecekleri bölümler olması sayılabilir. Araştırmanın örnekleme "Tabakalı Örnekleme Yöntemi" ile bu iki bölümde öğrenimine devam eden öğrenciler arasından 200 kişi alınmıştır. Her bir sınıftan alınacak öğrenci sayısı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. 2006-2007 öğretim yılında Hacettepe ve Gazi Üniversitelerinde öğrenimi devam eden öğrenciler ve her bir sınıftan örnekleme alınan öğrenci sayısı

(Table 1. The studies students at Hacettepe and Gazi University during the 2006-2007 academic year and the students at each class that have included in the research sample)

	Öğrenimine Devam Eden Öğrenci Sayısı		Örnekleme Alınacak Olan Öğrenci Sayısı	
	H. Ü. Aile ve Tük. Bil. Bölümü	G. Ü. Makine Bölümü	H. Ü. Aile ve Tük. Bil. Bölümü	G. Ü. Makine Bölümü
I. Sınıf	26	62	12	28
II. Sınıf	45	62	22	28
III. Sınıf	44	58	20	27
IV. Sınıf	78	58	36	27
Toplam	193	240	90	110

Öğrenim gören öğrencilerin ailede kızlara yönelik şiddet ve şiddet nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla literatür bilgileri ışığında çok sorulu bir anket formu oluşturulmuştur (Eno Eyo, 2006, Schwartz, 2005: 8-9; 2007; Niaz, 2003: 4-8; Aile Araştırma Kurumu, 1995: 114; UNICEF, 2006: 57; Ünal, 2005: 77; Mollen at al., 2004: 547. Hazırlanan anket formunun işlerliğini belirleyebilmek amacı ile 25 kız ve erkek öğrenci ile bir pilot çalışma **yapılmıştır**. Yapılan bu pilot anket çalışması sonucunda öğrencilerden gelen geri bildirimlere göre gerekli düzeltmeler yapılarak anket formuna son şekli verilmiştir. Anket formu, öğrencilerin dikkatinin dağılmasına izin vermeyecek uzunlukta tasarlanmaya çalışılmıştır. Araştırma formu üç bölümden oluşmaktadır.

- Birinci bölümde, öğrenciler ve aileleri hakkında bilgi edinmek amacıyla demografik sorular yöneltilmiştir.
- İkinci bölümde, öğrencilerin ailede kızlara yönelik şiddet ile ilgili görüşlerine ilişkin sorulara yer verilmiştir. Bu sorular arasında "Ailede kızlara yönelik şiddet yaygın mıdır?", "Ailede kızlara yönelik şiddet en çok kim tarafından uygulanmaktadır?", "Ailede şiddet uygulanan kızların özellikleri nelerdir?" ve "Ailede kızlara yönelik olarak uygulanan şiddet türü nedir?" gibi sorular yer almaktadır.
- Üçüncü bölümde ise, aile içerisinde kızlara yönelik şiddet uygulanma nedenlerine ilişkin 17 ifade (1 ile 5 arasında değişen cevap formatlı likert tarzı sorular) yer almaktadır. Araştırma kapsamına alınan

öğrencilerden bu ifadelerle "Kesinlikle katılıyorum (1), Katılıyorum (2), Kararsızım (3), Katılmıyorum (4), Kesinlikle Katılmıyorum (5)" seçeneklerinden biri ile değerlendirmeleri istenmiştir.

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan anket formuna bağlı kalınarak öğrencilerle yüz yüze yapılan 20 - 25 dakikalık görüşmeler sonucu Nisan 2007 - Mayıs 2007 tarihleri arasında toplanmıştır.

• **Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi (Data Evaluation and Analysis)**

Veriler, 200 öğrencinin anket formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplara göre "SPSS for Windows 15.0" yazılımı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Üniversite Öğrencilerine Göre Kızlara Yönelik Aile İçi Şiddet ve Nedenlerinin İncelenmesinde ölçüt olarak öğrencilerin cinsiyetleri ve okudukları sınıf esas alınarak çapraz tablolar oluşturulmuştur. Elde edilen verilen iç tutarlılığının değerlendirilmesi için güvenilirlik analizi (Cronbah Alpha) uygulanmıştır. 17 maddelik "Ailede Kızlara Yönelik Bazı Şiddet Nedenlerine İlişkin İfadeler" için hesaplanan genel alpha değeri .83 olarak hesaplanmıştır. Bulunan değer kabul edilebilir limitler dahilinde olması "Ailede Kızlara Yönelik Bazı Şiddet Nedenlerine İlişkin İfadeler"nin belli bir geçerliliğe ve güvenilirliğe sahip iyi birer ölçüt olduklarını ortaya koymaktadır (Büyüköztürk, 2007:67-74).

Araştırma sonucunda konuya ilişkin sorular ve bağımsız değişkenler arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olup olmadığını test etmek için "İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi (t-testi)", "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" ve "Ki Kare" analizleri kullanılmıştır. Sorularla bağımsız değişkenlere ilişkin seçenek sayısı iki ise fark "İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi (t testi)", ikiden fazla olması durumunda ise "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" ile test edilmiştir. ANOVA analizi sonucunda farklılık önemli bulunduğu farklılığın hangi grup yada gruplardan kaynaklandığı "Çoklu Karşılaştırma Testi (LSD)" ile kontrol edilmiş ve sonuçlar tablolar halinde verilmiştir (Büyüköztürk, 2007:67-74; Aneshensel, 2002:142-184).

4. BULGU (FINDINGS)

4.1. Öğrenciler ve Öğrencilerin Aileleri Hakkında Genel Bilgiler (General Information Regarding the Students and Theirs Families)

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin, %45.0'ini kız (n=90), %55.0'ini erkekler (n=110) oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaşları 17 ile 27 arasında değişmekte olup kız öğrenciler arasında yaş ortalaması 23±1.62 iken, erkek öğrencilerin yaş ortalaması 22±2.33'tür. Halen öğrenimleri devam eden öğrencilerin %20.0'si 1. sınıfta, %26.0'si 2. sınıfta, %22.5'i 3. sınıfta iken, 4. sınıfta olan öğrencilerin oranı %31.5'tir.

Araştırmada yer alan öğrenciler ve ailelerinin demografik özellikleri incelendiğinde; çoğunluğunun (%89.5) anne ve babaları halen evli olup birlikte yaşamaktadır. Öğrencilerin %34.0'ünün bir, %33.0'inin iki, %15.5'inin üç kardeşi vardır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %60.5'i ailelerinin il veya merkez ilçelerde, %29.5'i ilçelerde, %10.0'nu ise köylerde yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ailelerin %72.0'si orta düzeyde gelire sahip olup, ortalama gelir 1039.40±698.53 TL'dir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrenciler ve aileleri hakkında bilgiler
(Table 2. General information of the students and theirs families)

	N =200	%
Kız Öğrencilerin Yaş Ortalaması	23±1.62	
Erkek Öğrencilerin Yaş Ortalaması	22±2.33	
Anne/Babanın Birlikte Olma Durumu		
Birlikte	179	89.5
Ayrı yaşıyorlar	3	1.5
Boşanmış	6	3.0
Anne öldü	4	2.0
Baba öldü	8	4.0
Kardeş Sayısı		
Yok	4	2.0
1	68	34.0
2	66	33.0
3	31	15.5
4	11	5.5
5 ve daha fazla	25	12.5
Ailenin Yaşadığı Bölge		
Köy	20	10.0
İlçe	59	29.5
İl	121	60.5
Ailelerin Ortalama Aylık Gelirleri 1039.40±698.53		
Düşük	53	26.5
Orta	144	72.0
Yüksek	3	1.5

4.2. Üniversite Öğrencilerinin Ailede Kız Çocuklarına Yönelik Şiddete İlişkin Görüşleri (Domestic Violence against Girls from the Perspective of University Students)

Öğrenciler arasında ailede kızlara yönelik şiddetin yaygın olduğunu düşünenlerin oranı %43.0 (n=86), yaygın olmadığını belirtenlerin oranı ise %44.5 (n=89) dir. Öğrencilerin %12.5'i (n=25) konuya ilişkin herhangi bir fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir (Tablo 3).

Kız öğrenciler arasında %67.8 ile ailede kızlara yönelik şiddetin yaygın olduğu, erkek öğrenciler arasında ise yaygın olmadığı (%63.6) görüşünde olanlar başta yer almaktadır. Nitekim Ki kare analizi sonucu da ailede kızlara yönelik şiddetin yaygınlığı ile cinsiyet arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olduğunu göstermiştir ($X^2= 43.732$, $df=2$, $P<0.05$) (Tablo 3).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin ailede kızlara yönelik şiddete ilişkin düşünceleri öğrenim gördükleri sınıflara göre incelendiğinde; birinci sınıfta okuyan öğrenciler arasında (% 65.0) ailede kızlara yönelik şiddetin yaygın olmadığı görüşüne sahip oldukları görülmüştür. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında ise şiddetin yaygın olduğu görüşünde olanların oranı yüksektir (2. sınıf: %46.0; 3. sınıf: %42.6; 4. sınıf: %50.8). Ancak yapılan istatistiksel değerlendirme sonucunda konu ile öğrenim görülen sınıf arasındaki ilişkinin önemsiz olduğu belirlenmiştir ($X^2= 11.041$, $df=6$, $P>0.05$) (Tablo 4).

Ailede kızlara şiddeti en çok uygulayan kişiye ilişkin öğrencilerin düşünceleri sorulduğunda; %34.0'nün baba, %27.0'sinin anne/baba ve %23.0'ünün ise erkek kardeş/kardeşler olduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda çalışmada "anne"nin şiddet uyguladığını düşünen öğrencilerin oranının sadece %7.0'dir (Tablo 3).

Ailede kızlara yönelik şiddeti en çok "babanın" uyguladığını düşünen (%44.4) kız öğrencilerin oranı erkek öğrencilerden (%25.5) yüksektir. Erkek öğrenciler arasında ise "erkek kardeş ve/veya kardeşlerin" daha çok şiddet uyguladığını düşünenlerin oranı yüksektir. Tabloda kız (%3.3) ve erkek

(%8.1) öğrencilerin düşüncelerine göre ailede kızlara yönelik şiddet uygulayan olarak "anne" en düşük orana sahiptir. Yapılan istatistiksel incelemeye göre öğrencilerin ailede kızlara şiddeti en çok kimin uyguladığına ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasındaki ilişki önemlidir ($X^2=18.738$, $df=4$, $P<0.05$) (Tablo 3).

Birinci, ikinci ve dördüncü sınıfta okuyan öğrenciler arasında, ailede kızlara yönelik şiddeti en çok "baba"nın uyguladığı görüşüne sahip iken (1. sınıf: %32.5, 2. sınıf: %40.0; 4. sınıf: %31.7), üçüncü sınıftaki öğrencilerin %34.0'ü "anne/babanın" şiddet uyguladığını belirtmişlerdir. Ayrıca Ailede kızlara "anne"nin şiddet uyguladığını düşünenlerin oranı öğrencilerin okudukları sınıf açısından da en düşük olduğu bulunmuştur. ($X^2=8.071$, $df=12$, $P>0.05$) (Tablo 4).

Öğrencilerin arasında ailede en çok "öksüz ve/veya yetim olan kızların" (%38.5) şiddette maruz kaldıkları görüşünde olanlar ön sırada yer almaktadır. Ayrıca "zihinsel ve/veya fiziksel özürlü kızlar" (%21.5) ile "gelir düzeyi düşük olan ailelerde yaşayan kızların" (%20) şiddetle karşılaştıkları görüşünde olan öğrencilerin oranı da yüksektir (Tablo 3).

Öğrencilerin ailede şiddetin en çok uygulandığı kızlar ile ilgili düşünceleri arasında; "öksüz ve/veya yetim kızlara" uygulandığı konusunda hem kız hem de erkekler arasında bir görüş birliği vardır. Gerek kız öğrenciler (%40.0) gerekse erkek öğrenciler arasında (%37.3) ailede şiddetin en çok öksüz ve/veya yetim kızlara uygulandığı görüşünde olanların oranı yüksektir ($X^2=1.690$, $df=4$, $P>0.05$) (Tablo 3).

Araştırmada ailede "öksüz ve/veya yetim kızların" daha çok şiddete maruz kaldıkları düşüncesinde olan öğrencilerin oranı bütün sınıflarda okuyan öğrenciler arasında yüksektir (1.sınıf: %45.0; 2.sınıf: %38.0; 3.sınıf: %36.2; 4.sınıf: %36.5). Ancak, öğrencilerin ailede şiddetin en çok uygulandığı kızlara ilişkin görüşleri ile okudukları sınıf arasındaki ilişkinin yapılan istatistiksel inceleme sonucu önemsiz olduğu bulunmuştur ($X^2=10.548$, $df=12$, $P>0.05$) (Tablo 4).

Ailede kızlara yönelik en çok uygulanan şiddet türleri arasında "cinsel-psikolojik-fiziksel" şiddet türlerinin üçünün de bir arada uygulandığı görüşünde olan öğrencilerin oranı (%26.5) yüksek olmakla beraber, öğrencilerin %23.5'i "fiziksel-psikolojik", %21.0 ise sadece "fiziksel" şiddetin uygulandığını düşünmektedir (Tablo 3).

Elde edilen sonuçlara göre kız öğrencilerin %35.6'si ailede kızlara yönelik en çok cinsel-psikolojik-fiziksel şiddetin bir arada uygulandığını belirtirken, erkek öğrencilerin ise %27.3'ü en çok fiziksel şiddetin uygulandığını belirtmişlerdir. Gerek kız gerekse erkek öğrenciler arasında sadece cinsel şiddetin uygulandığını belirtenlerin oranı en düşüktür (Kız: %1.1, Erkek: %6.4). Öğrencilerin ailede kızlara yönelik en çok uygulanan şiddet türüne ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasındaki ilişki istatistiksel açıdan da önemlidir ($X^2=33.537$; $df=5$; $P<0.05$) (Tablo 3).

Tabloya göre birinci ve ikinci sınıflarda öğrenim gören öğrenciler arasında ailede kızlara "cinsel-psikolojik-fiziksel" şiddet türlerinin üçünün birlikte uygulandığını belirtenlerin oranı yüksek iken (1. sınıf: %30.0; 2. sınıf: %32.0), üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin %27.7'si sadece "fiziksel", dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ise %31.7'si "fiziksel-psikolojik" şiddetin ikisinin birlikte uygulandığı görüşünde olanların oranı yüksektir. Ki kare analizi sonuçlarına göre kızlara en çok uygulanan şiddet türü ile öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar arasındaki ilişkinin önemli olduğu bulunmuştur ($X^2=25.128$, $df=15$, $P<0.05$) (Tablo 4).

Tablo 3. Öğrencilerin ailede kızlara yönelik şiddete ilişkin görüşleri, cinsiyet, ve Ki Kare Analizi sonuçları
(Table 3. Domestic violence against girls from the perspective of university students, gender and Chi-Square analysis)

Üniversite Öğrencilerinin Ailede Kızlara Yönelik Şiddete İlişkin Görüşleri	Öğrencilerin Cinsiyetleri					
	Kız (n=90)		Erkek (n=110)		Toplam (n=200)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ailede Kızlara Yönelik Şiddetin Yaygın Olup Olmamasına İlişkin Görüşleri						
Yaygındır	61	67.8	25	22.7	86	43.0
Yaygın değildir	19	21.1	70	63.6	89	44.5
Bilmiyorum	10	11.1	15	13.6	25	12.5
Toplam	90	100.0	110	100.0	200	100.0
$X^2=43.732$; $df=2$; 0.000^*						
Ailede Kızlara Yönelik Şiddeti En Çok Kim Tarafından Uygulandığına İlişkin Görüşleri						
Anne	3	3.3	11	10.0	14	7.0
Baba	40	44.4	28	25.5	68	34.0
Anne/Baba	29	32.2	25	22.7	54	27.0
Erkek Kardeş	15	16.7	31	28.2	46	23.0
Yakın Erkek/Kadın Akrabalar	3	3.3	15	13.6	18	9.0
Toplam	90	100.0	110	100.0	200	100.0
$X^2=18.738$; $df=4$; 0.001^*						
Ailede Şiddetin En Çok Uygulandığı Kızlar İlişkin Görüşleri						
Zihinsel veya fiziksel özürlü kızlar	19	21.1	24	21.8	43	21.5
Öksüz ve/veya yetim kızlar	36	40.0	41	37.3	77	38.5
Gelir düzeyi düşük olan ailelerdeki kızlar	19	21.1	21	19.1	40	20.0
Adölesan çağındaki kızlar	8	8.9	8	7.3	16	8.0
Bebeklik - çocukluk çağındaki kızlar	8	8.9	16	14.5	24	12.0
Toplam	90	100.0	110	100.0	200	100.0
$X^2=1.690$; $df=4$; 0.793^{**}						
Ailede Kızlara Yönelik En Çok Uygulanan Şiddeti Türlerine İlişkin Görüşleri						
Fiziksel	12	13.3	30	27.3	42	21.0
Cinsel	1	1.1	7	6.4	8	4.0
Psikolojik	2	2.2	22	20.0	24	12.0
Fiziksel - Cinsel	18	20.0	8	7.3	26	13.0
Fiziksel - Psikolojik	25	27.8	22	20.0	47	23.5
Cinsel - Fiziksel - Psikolojik	32	35.6	21	19.1	53	26.5
Toplam	90	100.0	110	100.0	200	100.0
$X^2=33.537$; $df=5$; 0.000^*						

(* $P<0.05$) (** $P>0.05$)

Tablo 4. Öğrencilerin ailede kızlara yönelik şiddete ilişkin görüşleri, cinsiyet, ve Ki Kare analizi sonuçları
Table 4. Domestic violence against girls from the perspective of university students, class and Chi-Square analysis

Üniversite Öğrencilerinin Ailede Kızlara Yönelik Şiddete İlişkin Görüşleri	Öğrencilerin Okudukları Sınıflar									
	1. Sınıf (n=110)		2. Sınıf (n=40)		3. Sınıf (n=52)		4. Sınıf (n=63)		Toplam (n=200)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ailede Kızlara Yönelik Şiddetin Yaygın Olup Olmamasına İlişkin Görüşleri										
Yaygındır	12	30.0	23	46.0	20	42.6	32	50.8	86	43.0
Yaygın değildir	26	65.0	21	42.0	19	40.3	23	36.5	89	44.5
Bilmiyorum	2	5.0	6	12.0	8	17.1	8	12.7	25	12.5
Toplam	40	100.0	50	100.0	47	100.0	63	100.0	200	100.0
$X^2=11.041$; $df=6$; 0.087^{**}										
Ailede Kızlara Yönelik Şiddeti En Çok Kim Tarafından Uygulandığına İlişkin Görüşleri										
Anne	3	7.50	6	12.0	3	6.4	2	3.2	14	7.0
Baba	13	32.5	20	40.0	15	31.9	20	31.7	68	34.0
Anne/Baba	10	25.0	9	18.0	16	34.0	19	30.2	54	27.0
Erkek Kardeş	9	22.5	12	24.0	9	19.1	16	25.4	46	23.0
Yakın Erkek/Kadın Akrabalar	5	12.5	3	6.0	4	8.5	6	9.5	18	9.0
Toplam	40	100.0	50	100.0	47	100.0	63	100.0	200	100.0
$X^2=8.071$; $df=12$; 0.780^{**}										
Ailede Şiddetin En Çok Uygulandığı Kızlar İlişkin Görüşleri										
Zihinsel veya fiziksel özürlü kızlar	7	17.5	15	30.0	11	23.4	10	15.9	43	21.5
Öksüz ve/veya yetim kızlar	18	45.0	19	38.0	17	36.2	23	36.5	77	38.5
Gelir düzeyi düşük olan ailelerdeki kızlar	4	10.0	11	22.0	9	19.1	16	25.4	40	20.0
Adölesan çağındaki kızlar	4	10.0	2	4.0	4	8.5	6	9.5	16	8.0
Bebeklik - çocukluk çağındaki kızlar	7	17.5	3	6.0	6	12.8	8	12.7	24	12.0
Toplam	40	100.0	50	100.0	47	100.0	63	100.0	200	100.0
$X^2=10.548$; $df=12$; 0.568^{**}										
Ailede Kızlara Yönelik En Çok Uygulanan Şiddeti Türlerine İlişkin Görüşleri										
Fiziksel	7	17.5	11	22.0	13	27.7	11	17.5	42	21.0
Cinsel	3	7.5	1	2.0	2	4.3	2	3.2	8	4.0
Psikolojik	8	20.0	9	18.0	1	2.1	6	9.5	24	12.0
Fiziksel - Cinsel	1	2.5	6	12.0	10	21.3	9	14.3	26	13.0
Fiziksel - Psikolojik	9	22.5	7	14.0	11	23.4	20	31.7	47	23.5
Cinsel - Fiziksel - Psikolojik	12	30.0	16	32.0	10	21.3	15	23.8	53	26.5
Toplam	40	100.0	50	100.0	47	100.0	63	100.0	200	100.0
$X^2=25.128$; $df=15$; 0.048^*										

(* $P < 0.05$) (** $P > 0.05$)

4.3. Üniversite Öğrencilerinin Ailede Kızlara Yönelik Bazı Şiddet Nedenlerine İlişkin Görüşleri (University Students' Views on Some of the Causes for Domestic Violence against Girls)

Öğrencilerin şiddet nedenleri ile ilgili görüşlerine ilişkin analiz sonuçları tablo 5'de yer almaktadır. Tabloda yer alan T-testi sonuçlarına göre; kız ve erkek öğrenciler arasında "kızların özürlü olması" (Kız $\bar{X}=2.66$; Erkek $\bar{X}=3.31$) nedenine ilişkin puan ortalaması yüksektir

($P < 0.05$). Ayrıca tabloda yer alan; ailenin ekonomik sıkıntıda olması, şiddet uygulayanın kötü alışkanlıklarının olması, kızlara değer verilmemesi, şiddet uygulayanda psikolojik rahatsızlıkların olması, mutlu, sağlıklı bir aile ortamının olmaması, kızların şiddet uygulayan ile aynı fikirleri paylaşmaması, ailede diğer bireylere de şiddet uygulanıyor olması, babanın işsiz olması, kızların öksüz ve/veya yetim olması, kızların kendini koruyamaması, kızların istemediği bir evliliğe zorlanması gibi ifadelerde erkek öğrencilerin puan ortalamaları kız öğrencilerden yüksektir. Yapılan t-testi analizi sonuçlarına göre de tabloda yer alan bu ifadelerle öğrencilerin cinsiyetleri arasındaki farklılığın önemli olduğu ve bu önemliliğin erkek öğrencilerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Sadece "kızların saygısız davranması" (Kız $\bar{X} = 2.52$; Erkek $\bar{X} = 2.31$) ($P > 0.05$) ifadesine ilişkin olarak kız öğrencilerin puan ortalamasının erkek öğrencilere göre daha yüksek olması ise vurgulanması gereken bir bulgudur (Tablo 5).

Tablo 5. Ailede kızlara yönelik bazı şiddet nedenlerine ilişkin ifadeler ve t-testi sonuçları

Table 5. University students' views on some of the causes for domestic violence against girls and results of t-test

Ailede Kızlara Yönelik Bazı Şiddet Nedenlerine İlişkin İfadeler	C	N	\bar{X}	SS	sd	t	P
1. Ailenin ekonomik yönden sıkıntıda olması	Kadın	90	1.90	0.91	198	-	0.000*
	Erkek	110	2.63	1.16			
2. Şiddet uygulayanın kötü alışkanlıklarının (alkol, uyuşturucu kullanma, kumar oynama vb) olması	Kadın	90	1.33	0.54	198	-	0.008*
	Erkek	110	1.61	0.84			
3. Şiddet uygulayana göre saygısız davranması	Kadın	90	2.24	0.94	198	-	0.195**
	Erkek	110	2.43	1.03			
4. Kızların saygısız davranması	Kadın	90	2.52	1.01	198	-	0.137**
	Erkek	110	2.31	1.00			
5. Kızlara değer verilmemesi	Kadın	90	2.04	1.03	198	-	0.000*
	Erkek	110	3.13	1.18			
6. Kızların şiddet uygulayanın istediği tarzda giyinmemesi	Kadın	90	2.33	1.07	198	-	0.433**
	Erkek	110	2.46	1.09			
7. Kızların şiddet uygulayanın istediği tarzda davranışta bulunmaması	Kadın	90	2.14	0.94	198	-	0.353**
	Erkek	110	2.26	0.86			
8. Kızların ev işlerini yapmak istememesi	Kadın	90	2.80	1.05	198	-	0.755**
	Erkek	110	2.85	0.99			
9. Şiddet uygulayanda psikolojik rahatsızlıkların olması	Kadın	90	1.44	0.62	198	-	0.002*
	Erkek	110	1.81	0.97			
10. Mutlu, sağlıklı bir aile ortamının olmaması	Kadın	90	1.53	0.69	198	-	0.000*
	Erkek	110	1.94	0.86			
11. Kızların şiddet uygulayan ile aynı fikirleri paylaşmaması	Kadın	90	2.13	0.96	198	-	0.001*
	Erkek	110	2.61	0.95			
12. Ailede diğer bireylere de şiddet uygulanıyor olması	Kadın	90	1.99	0.79	198	-	0.001*
	Erkek	110	2.43	1.03			
13. Babanın işsiz olması	Kadın	90	2.00	1.05	198	-	0.005*
	Erkek	110	2.43	1.09			
14. Kızların özürlü olması	Kadın	90	2.66	1.15	198	-	0.000*
	Erkek	110	3.31	1.19			
15. Kızların öksüz ve/veya yetim olması	Kadın	90	2.17	1.03	198	-	0.001*
	Erkek	110	2.71	1.17			
16. Kızların kendini koruyamaması	Kadın	90	1.90	0.96	198	-	0.000*
	Erkek	110	2.64	1.16			
17. Kızların istemediği bir evliliğe zorlanması	Kadın	90	1.61	0.78	198	-	0.025*
	Erkek	110	1.93	1.12			

(* $P < 0.05$) (** $P > 0.05$)

Öğrencilerin ailede kızlara yönelik bazı şiddet nedenlerinden ilişkin görüşleri ve öğrenim gördükleri sınıflara ilişkin varyans analizi sonuçlarına göre; kızların ev işlerini yapmak istememesi ($P<0.05$), ailede diğer bireylere de şiddet uygulanıyor olması ($P<0.05$), babanın işsiz olması ($P<0.05$), kız çocuğunun özürlü olması ($P<0.05$) ve kız çocuğunun öksüz ve/veya yetim olması ($P<0.05$) ile öğrencilerin buldukları sınıf arasındaki ilişki istatistiksel olarak önemli olduğu bulunmuştur. Ayrıca LSD testi sonuçlarına göre şiddet nedenlerinde ilişkin bazı ifadeleri ve sınıflar arasındaki istatistiksel önemliliğin hangi sınıflarda okuyan öğrencilerden kaynaklandığı tablo 5’de açıklanmıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Ailede kızlara yönelik bazı şiddet nedenlerine ilişkin ifadeler ve varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Table 6. University students' views on some of the causes for domestic violence against girls and results of one way variance analysis (ANOVA)

Ailede Kızlara Yönelik Bazı Şiddet Nedenlerine İlişkin İfadeler	df	Mean squares	F	P	Anlamlı Fark
1. Ailenin ekonomik yönden sıkıntıda olması	3	2,701 1,224	2.207	0.089**	
2. Şiddet uygulayanın kötü alışkanlıklarının (alkol, uyuşturucu kullanma, kumar oynama vb) olması	3	0,250 0,537	0.467	0.706**	
3. Kızların şiddet uygulayana göre saygısız davranması	3	2,178 0,963	2.263	0.082**	
4. Kızların saygısız davranması	3	2,398 0,995	2.410	0.068**	
5. Kızlara değer verilmemesi	3	1,864 1,523	1.224	0.302**	
6. Kızların şiddet uygulayanın istediği tarzda giyinmemesi	3	0,933 1,180	0.791	0.500**	
7. Kızların şiddet uygulayanın istediği tarzda davranışta bulunmaması	3	1,200 0,804	1.492	0.218**	
8. Kızların ev işlerini yapmak istememesi	3	3,992 0,994	4.015	0.008*	2. - 3.; 3. - 4.
9. Şiddet uygulayanda psikolojik rahatsızlıkların olması	3	0,691 0,723	0.955	0.415**	
10. Mutlu, sağlıklı bir aile ortamının olmaması	3	0,688 0,658	1.046	0.373**	
11. Kızların şiddet uygulayan ile aynı fikirleri paylaşmaması	3	1,698 0,953	1.782	0.152**	
12. Ailede diğer bireylere de şiddet uygulanıyor olması	3	2,641 0,875	3.018	0.031*	1. - 2.
13. Babanın işsiz olması	3	3,582 1,149	3.117	0.02*	1. - 2.; 1. - 4.
14. Kızların özürlü olması	3	3,279 1,444	2.270	0.08*	1. - 2.; 1. - 4.
15. Kızların öksüz ve/veya yetim olması	3	2,842 1,272	2.235	0.08*	1. - 2.; 1. - 3.; 1. - 4.
16. Kızların kendini koruyamaması	3	0,690 1,287	0.536	0.65**	
17. Kızların istemediği bir evliliğe zorlanması	3	0,593 0,990	0.599	0.61**	

(* $P<0.05$) (** $P>0.05$)

5. TARTIŞMA (DISCUSSIONS)

Ev, çocuklar tarafından cinsiyete dayalı eşitsizliklerin ilk olarak yaşandığı ve gelecekte güç dengesizliği ilişkilerinin modellendiği yerdir. Erkek çocuklar saldırgan ve baskın olmaya teşvik edilirken, kızlar ise pasif, uyumlu ve itaatkar olmaya teşvik edilmektedirler. Bu cinsiyete dayalı kalıplaşmalar yaygın olarak şiddet kullanımıyla da desteklenmektedir (UNICEF, 2006: 47).

Kızlara yönelik aile içi şiddetin yaygınlığı konusunda öğrencilerin görüşleri arasında çok büyük farklılıklar bulunmamıştır. Bunun nedeni ailede kızlara yönelik şiddette ilişkin yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları ve konuyu daha çok kendi yaşadıkları aileleri ve çevrelerinde var olan durumu göz önünde tutarak değerlendirdiklerini söylemek mümkündür. Kız ve erkek öğrenciler, kızlara yönelik aile içi şiddetin yaygınlığı konusunda farklı görüşlere sahiptirler. Bu durum kız ve erkek öğrencilerin, ailede kız çocuklarına yönelik şiddetin yaygın olup olmadığına ilişkin görüşlerinde toplumsal cinsiyet bakış açısının etkili olduğunu düşündürmektedir (UNICEF, 2006:48). Yapılan istatistiksel analiz sonucunda da kızlara yönelik şiddetin yaygınlığı ile cinsiyet arasındaki fark istatistiksel olarak önemli olduğunun bulunmuş olması bu görüşü destekler niteliktedir ($X^2= 43.732$, $df=2$, $P<0.05$). Konu öğrencilerin okudukları sınıf dikkate alındığında da farklılıklar göstermektedir. I. sınıfta okuyan öğrenciler arasında ailede kızlara yönelik şiddetin yaygın olmadığı konusunda görüş belirtmiş olanların oranının yüksek olması, onların geleneksel tarzda düşünceye sahip oldukları izlenimini vermektedir. Ayrıca eğitimin öğrenim görülen alanının dışında da genel anlamda pek çok konuda görüş, fikir ve düşüncelerde değişime neden olan bir süreç olduğu dikkate alınırsa, birinci sınıfta okuyan öğrencilerinde bu sürecin başında olmaları nedeniyle elde edilen bu bulgunun olağan olduğu varsayılabilir. Ayrıca aile içi şiddetin algılanması ve tanımlanmasının her zaman toplumun ve bireylerin kültürel değerleri üzerine şekillendiği de dikkate alınmalıdır (Karaduman ve ark., 1997:5; Örnek Büken ve Şahinoğlu, 2006:199).

Araştırmada öğrenciler arasında, ailede kızlara yönelik şiddeti en çok uygulayan kişiler "baba"ları, "anne/baba"ları ve "erkek kardeş/kardeşleri" olduğunu belirtenlerin oranı yüksektir. Ailede kızlara "babanın" şiddet uyguladığı görüşündeki kız öğrencilerin oranı yüksek iken, erkek öğrenciler arasında "erkek kardeş ve/veya kardeşlerin" şiddet uyguladığını düşünenlerin oranının yüksek olduğu bulunmuştur. Nitekim yapılan istatistiksel incelemede de ailede kızlara yönelik şiddeti en çok kimin uyguladığı ile cinsiyet arasındaki ilişkinin önemli olduğunu saptamıştır ($X^2=18.738$, $df=4$, $P<0.05$). Bulgu, aynı zamanda öğrencilerin kendi aile yapılarını da yansıttığını düşündürmektedir. Bu bulgular ayrıca Ünal (2005:87) ile Karaduman ve arkadaşlarının (1997:4) ortaya koydukları "Şiddet sorununun can alıcı noktalarından biri, kuşaktan kuşağa aktarılma özelliğidir. Çocuk için özdeşim nesnesi olan biri, aile içinden bir başkasına, yineleyici biçimde şiddet uyguluyorsa, çocuğun saldırganla özdeşimi, doğrudan şiddete maruz kalan çocuğun özdeşiminden daha kolay olabilmektedir. Aile içinde erkek çocuk öğrendiği şiddeti ileride eşine veya çocuklarına uygulayabilmekte, kız çocuk ise baba evinde gördüğü ve içselleştirdiği şiddeti eşi ile yaşadığında olağan karşılamaktadır. Aile içi şiddet ortamında yaşayan kız çocuk için şiddet olgusu katlanılması gereken cinsiyet rolünün bir parçası olarak kabul edilmektedir" literatür bilgilerini de destekler niteliktedir.

Araştırmada gerek cinsiyet gerekse okunan sınıf dikkate alındığında ailede kızlara yönelik olarak en az şiddet uygulayan kişinin "anne" olarak belirtilmiş olması, aile içi şiddete kadınlar ve çocukların daha çok maruz kaldıkları için annelerin korumacı bir tutum sergiledikleri şeklinde yorumlanabilir.

"Öksüz ve/veya yetim olan kızlar" ile "zihinsel ve/veya fiziksel özürlü kızların" diğer bir deyişle korunmasız, kendini koruyamayacak

durumda olanlar ve "gelir düzeyi düşük olan ailelerde yaşayan kızların", yani ekonomik zorlukları olanların aile içi şiddete daha çok maruz kaldıkları düşüncesine sahip olan kız ve erkek öğrencilerin oranının yüksektir. Bunun çok farklı sebeplerinin olabileceği şu şekilde açıklanabilir. Dünya Sağlık Örgütü, ebeveynlerin; genç yaşta olması, ayrı yaşıyor olması, geçmiş yaşantılarında şiddete maruz kalmış olmaları, ilişkilerinde sorun olması, çocuğun istenmeyen bir gebelik sonrası doğmuş olması, anneye yetersiz doğum öncesi bakım verilmiş olması, ailede bir bireyin fiziksel ve/veya ruhsal hastalığının olması, ailenin kalabalık olması, ailenin sosyoekonomik düzeyinin düşük olması, çocuğun engelli olması gibi bazı faktörlerin çocuklara uygulanan şiddet olaylarının sebepleri arasında önemli olduğunu ortaya koymuştur (WHO, 1999:15). Bütün bu risk faktörlerine ek olarak çocukları koruyan yasaların yetersiz olması, toplumdaki sosyal eşitsizlikler, savaşlar, silahlanma ve medyadaki şiddet mevcut şiddet riskini daha da artırdığı vurgulanmaktadır (Freitag, 1998: 393).

Elde edilen sonuçlar arasında ailede kızlara yönelik olarak fiziksel-cinsel-psikolojik şiddetin birlikte uygulandığı görüşünde olan öğrencilerin oranı yüksektir. Ancak erkek öğrenciler (%27.3) ile üçüncü sınıfta öğrenim görenler (%27.7) arasında fiziksel dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında ise en çok fiziksel-psikolojik şiddetin (%31.7) uygulandığı görüşünü savundukları bulunmuştur. İstatistik analizleri sonucunda da öğrencilerin ailede kızlara yönelik en çok uygulanan şiddet türüne ilişkin görüşleri ile cinsiyet ($X^2=33.537$; $df=5$; $P<0.05$) ve öğrenim gördükleri sınıflar ($X^2=25.128$, $df=15$, $P<0.05$) arasındaki ilişkinin önemli olduğu bulunmuştur. Bu durum öğrencilerin "cinsel" şiddet konusunda bilgilerinin yetersiz olduğunu ya da bu davranışları şiddet olarak algılamadıklarından kaynaklandığını düşündürülebilir. Erkek öğrencilerin aile yapısı içerisinde "cinsel" ve "psikolojik" şiddetin, şiddetten sayılmaması yada özel bir konu olduğu için yansıtılmaması gerektiği düşüncesinde olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Moskowitz ve diğerlerinin (2005: 357) ABD'de yaptıkları araştırmaya göre aile üyeleri tarafından işlenen cinayetler içinde kız kurbanların erkek kurbanlara oranla iki kat daha fazla risk altında oldukları bulunmuştur. Üstelik bazı yerleşim bölgelerinde kızlara ve kadınlara yönelik erken evlilikler ve "namus cinayetlerinin" de yaygın olduğu, aile üyeleri tarafından işlenen kız cinayetleri oranının 10-14 ve 15-19 yaş gruplarında artış gösterdiği saptanmıştır.

21 ülkeden alınan epidemiyolojik araştırma sonuçlarına göre, genellikle yüksek ve orta gelirli ülkelerde, kızların en az %7.0'si (bu oran %36.0'ya kadar çıkabilmekte) ve erkeklerin %3.0'ü (bu oran %29.0'a kadar çıkabilmekte) çocukluk dönemleri boyunca cinsel şiddetin kurbanı olduklarını belirtmişlerdir (Finkelhor, 1994:391). Ayrıca cinsel istismara uğramış kızların %14 - %56'sı ve erkeklerin %25'i akrabaları veya üvey ebeveynleri tarafından yapıldığını belirtmişlerdir. Fakat uluslararası çalışmalar karşılaştırıldığında kızlara yönelik cinsel şiddetin oranının erkeklere yönelik olandan iki kat daha fazla olduğu bulunmuştur (Haj-Yahi and Tamish, 2001: 1317). Birçok ülkede erkek çocukların kız çocuklarına göre daha çok dayak ve fiziksel şiddet ile cezalandırıldıkları (Deveci, Acik and Ayar, 2006: 25; WHO, 2002:17; Aile Araştırma Kurumu; 1995:114), buna karşılık ise kız çocuklarına cinsel istismar, fuhşa zorlama ve bebek iken öldürülme gibi şiddet türlerine maruz kaldıkları bulunmuştur (WHO, 2002: 17; UN, 2006:38).

Öğrencilerin, ailede kızlara yönelik bazı şiddet nedenlerine yönelik görüşleri ile cinsiyetlerine ilişkin T-testi sonuçlarına göre; "kız çocuğunun özürlü olması" nedenine ilişkin gerek kız gerekse erkek öğrencilerin (Kız $\bar{X}=2.66$; Erkek $\bar{X}=3.31$) ($p<0.05$) puan ortalaması yüksektir. İfade edilen (tablo 6) şiddet nedenlerine ilişkin olarak erkek

öğrencilerin puan ortalamasının kız öğrencilere göre daha yüksek olması dikkat çekici bir bulgudur. Temeldeki amacı ileride aileleri oluşturacak bireyler olması açısından konuya ilişkin görüşlerin incelenmesi amacıyla yapılan bir çalışma olmakla birlikte bulunan bu bulgu, üniversite öğrencilerinin halihazırda kendi yaşamlarına ilişkin bir durumu yansıttığı olabileceği düşünceden hareket edilebileceğini gösteriyor. Bu sonuç, ayrıca kadının çocukluk döneminden itibaren kabullenmek zorunda kaldığı kimliklere uymayan tutum ve davranışlarını erkek doğrudan kendi egemenliğine yönelmiş bir tehdit olarak algılamakta bundan ötürü aile içinde kadına yönelik şiddet kullanımının kadın hangi yaşta olursa olsun kazanılmış bir hak olarak gördükleri izlenimini vermektedir.

Türkiye’de kadına yönelik şiddet söz konusu olduğundaki gibi kız çocuklarına yönelik şiddet ve aile içi şiddet daha çok mahremiyet olarak algılanmakta ve gizli kalmaktadır. Özellikle aile ortamında şiddetti meşru gören “kol kırılır yen içinde kalır” anlayışının yaygın olmasıdır (Dişsiz ve Hotun Şahin, 2008). Türkiye’de de yüzyıllar boyunca, erkeğin eşini ya da kızını dövmesi, erkeğin hakkı ve hatta ‘görevi’ olarak kabul edilmiş, “kızını dövmeyen dizini döver” yaklaşımı ile kadına yönelik şiddet neredeyse çocukluk çağından itibaren adeta desteklenmiştir. Aile içi şiddetin sebep ve sonuçları konulu araştırmada, “Kızını dövmeyen dizini döver” atasözünü onaylama oranı %78.3 olup, kız çocuğuna fiziksel şiddet uygulamak genel bir onay almış olmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Üniversite öğrencilerinin ailede kızlara yönelik şiddet ve şiddet nedenlerine ilişkin düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmanın sonucu; elde edilen bulgular öğrencilerin düşüncelerini ifade ederken kendi yaşadıkları çevreyi ve aile yaşantılarını göz önüne aldıkları izlenimini verdiği söylenebilir. Tüm dünyada çeşitli disiplinler tarafından çalışmalar yapılan ve çözüm için çeşitli projeler üretilen ailede içi şiddet sorunu duyarlı genç bireyler yetiştirmek, geleceğin aileleri üzerinde olumsuz etkiler taşıyacağından ilköğretim düzeyinden itibaren aile içi şiddet konusunda derslerin müfredat programında yer almasının gerekliliği açıktır. Geleceğin anne ve baba adaylarının her yönden sağlıklı, mutlu ve başarılı bireyler yetiştirmeleri açısından bu durum büyük önem taşımaktadır. Çünkü sağlıklı bireyler sağlıklı toplumların oluşmasını sağlayacaktır. Bunun yanı sıra ebeveynlere de yönelik konuya ilişkin hizmet içi eğitim verimesi yararlı olacaktır.

Dünya Sağlık Örgütü’nün aile içi şiddetin önlenmesine ilişkin önerileri içinde; uluslararası yasal sözleşmelerdeki yükümlülüklerle uyumun izlenmesi ve insan haklarını korumaya yönelik yasaların ve diğer mekanizmaların geliştirilmesi önerileri de yer almaktadır (Krug et al, 2002). Ülkemiz de aile içi şiddet ile ilgili uluslararası sözleşmelere imza atarak üzerine aldığı sorumlulukları, iç yasal düzenlemelerinde yaptığı iyileştirmelerle yerine getirmeye çalışmaktadır. Bu alanda sadece, politikacılar ve yasa koyuculara değil, tüm meslek gruplarına önemli görevler düşmektedir. Sadece örgün eğitim de (ilköğretim, orta öğrenim ve yüksek öğrenim) ailede içi şiddet ve kadına yönelik şiddet içerikli derslerin, ders programlarında yer alması yeterli olmayacaktır. Kitle İletişim Araçlarında da aile içi şiddet konusu üzerinde hassasiyetle durulması büyük önem taşımaktadır. Çünkü aile içi şiddet tüm toplumda var olan ve çözülmesi gereken bir insan hakkı ihlalidir.

Aile içi şiddet, halen maruz kalanlarca hem aile ve arkadaşlardan hem de kurumlardan utanç, kendini suçlamak, bir kereye mahsus olduğuna inanmak, daha büyük bir şiddetten korkmak gibi çeşitli nedenlerle hem yakın çevreden hem de kurumlardan saklanmaktadır. Bu nedenlerle, elde edilen istatistiksel veriler yetersiz ve yanıltıcı olabilmektedir. Konuya yönelik olarak istatistiksel verilen tam ve doğru olarak toplanabilmesi için çeşitli kurum ve kuruluşların (üniversiteler, eğitim kurumları, sağlık kurumları, sosyal

hizmet vb.) ortaklaşa çalışacağı bir proje ile ofisler oluşturulmalı ve bu ofislerde aile içi şiddet konusunda gerekli bilgi ve becerilerle donatılmış personel çalıştırtmalıdır.

Her araştırmada olduğu gibi bu araştırmanında bir takım sınırlılıkları vardır. Bunlardan ilki; literatür incelemeleri sonucunda, ailede kızlara yönelik şiddet ve şiddet nedenlerine ilişkin Türkiye’de yapılmış herhangi bir bilimsel çalışmaya rastlanılmamış olmasıdır. Ülkemizde genellikle kadınlara yönelik aile içi şiddet ilişkin bilimsel çalışmalara rastlamak mümkündür. Bu durum, daha önce yapılmış çalışmaların yol gösterici işlevinden yararlanılmasını engellemektedir.

İkinci olarak; çalışma evreni Gazi ve Hacettepe Üniversiteleri alınmıştır. Çalışma evreni olarak sadece bu iki üniversitenin alınmış olmasının nedeni, öncelikle Türkiye çapında bir örnekleme çalışmak için yeterli zamanın ve finansman kaynağının olmayışındır. Ayrıca araştırmanın bireysel olarak yapılması gereği, insan gücü açısından da bir sınırlılık oluşturacaktır.

Diğer bir sınırlılık ise, çalışmanın anket soruları ile sınırlı olmasıdır. Söz konusu durum daha sonra yapılacak olan araştırmalarda, ailede kızlara yönelik şiddetin yaygınlığına ilişkin olarak; kızların yaşı, yaşadıkları bölge, ailenin ekonomik durumu, aile yapısı, vb. gibi faktörler dikkate alınarak daha büyük ve farklı bir örneklem gurubu alınarak çalışmanın tekrarlanması ile önlenebilir.

Son olarak bilinmelidir ki aile hakkında bilgi toplamayı amaçlayan her yöntemin sınırlılıkları vardır ve bu çalışmada kullanılan bilgi toplama formu da bu kapsamda ele alınmalıdır. Hepsinden öte sonuçların güvenilirliğini etkileyen en önemli unsur toplumsal olarak uygun tepkiyi verme eğilimidir; bu da bu tür sorulara olumsuz cevap vermeyi getirir. Bundan sonra gerçekleştirilecek çalışmalar bu sorunların üstesinden gelmek üzere planlanmalıdır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Alikashifoğlu, M. ve Ergen, O., (2009). Ergenlerde Riskli Davranışlar. *Türk Pediatri Arşivi* 44,1-6.
2. Aneshensel, C.S., (2002). *Theory-Based Data Analysis for The Social Sciences*. 3rd. Edition Pine Forge Press Thousand Oaks, CA: Sage Publication, Pp:142-184.
3. Büyükköztürk, Ş., (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı*, Pegem Akademi Yayıncılık Ankara, Baran Ofset, Pp:67-74.
4. Daro, D., Edleson, J.L., and Pinderhughes, H., (2004). Finding Common Ground in the Study of Child Maltreatment, Youth Violence and Adult Domestic Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 19,3,282-298.
5. Deveci, S.E., Acik, Y., and Ayar, A., (2007). A survey of rate of victimization and attitudes towards physical violence among school-aged children in Turkey. *Child: care, health and development*, 34,1, 25-31.
6. Dişsiz, ML and Hotun Şahin, N., (2008). *Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu, Kadına Yönelik Şiddet*. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 1,1,50-58.
7. Eno Eyo, U., (2006). Violence against Women. *Health Care for Women International* 27,199-203.
8. Finkelhor, D., (1994). The International Epidemiology of Child Sexual Abuse. *Child Abuse & Neglect*, 18,5,409-417.
9. Freitag, R. Lazoritz, S., and Kini, N., (1998). Psychosocial Aspects of Child Abuse for Primary Care Pediatricians, *Pediatric Clinics of North America*, 45,2,391-402.
10. Fusco, R.A. and Fantuzzo, J.W., (2009). Domestic Violence Crimes and children: A Population-based Investigation of Direct Sensory Exposure and The Nature of Involvement. *Children and Youth Services Review*. 31,249-256

11. Gladstone, G.L. and Parker, G.B., (2005). *The Role of Parenting in the Development of Psychopathology: An Overview of Research Using the Parental Bonding Instrument*. Psychopathology and the Family (Edit. J.L. Hudson and Rapee, R.M.) Copyright by Elsevier Ltd. Pp.21-33.
12. Graham-Bermann, S.A., (2001). *Assessment and Therapy. Domestic Violence Intervention*. (Ed: H.S. Friedman) Specialty Articles from The Encyclopedia of Mental Health. Academic Press. Pp.173-188.
13. Haj-Yahi, M.M. and Tamish, S., (2001). The Rates of Child Sexual Abuse and Its Psychological Consequences as Revealed by a Study among Palestinian University Students. *Child Abuse & Neglect*, 25, 10, 1303-1327.
14. Holt, S., Buckley, H., and Whelan, S., (2008). The Impact of Exposure to Domestic Violence on Children and Young People: A Review of the Literature. *Child Abuse & Neglect*, 32, 797-810.
15. International Women's Day (2007). *Ending Impunity for Violence against Women and Girls*.
<http://www.un.org/events/women/iwd/2007/pdf/background.pdf>. Erişim tarihi:16.12.2009
16. Işıloğlu, B., (2006). *Anksiyete ve Depresyon Tanısı ile İzlenen Evli Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Sosyodemografik Faktörler, Çift Uyumu Ve Hastalıkla İlişkisi*. T.C Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Uzmanlık Tezi, İstanbul.
17. Jaffe, P.G. Wolfe, D.A., and Kaye, S.W., (1990). *Children of Battered Women*. Newbury Park, CA: Sage.
18. Jouriles, E.N., McDonald, R., Norwood, W.D., and Ezell, E., (2001). Issues and Controversies in Documenting the Prevalence of Children's Exposure to Domestic Violence. IN S.A. Graham- Bermann, and JL Edelson(Eds.), *Domestic Violence in The Lives of Children* (Pp.13-35). Washington, DC: American Psychological Association.
19. Karaduman Taş A., Uyanık, D., and Karakaya, Z., (1997). *Şiddeti İçselleştiren Kadın Profili*. www.die.gov.tr/tkba/paper1_5rev.pdf. Erişim tarihi:15.10.2009
20. Kaymak Ö.S., (2004). Aile İçinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37,2,27-39.
21. Krug, E.G., Mercy, J.A., Dahlberg, L.L., and Zwi, A.B., (2002). World Report on Violence and Health. *Lancet*. 360:1083 - 1088
22. KSGM (Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü), (2007). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele 2007-2010*.
<http://www.ksgm.gov.tr/Pdf/> Erişim tarihi:23.12.2009.
23. Margolin, G. and Gordis, E.B., (2004). Children's Exposure to Violence in the Family and Community. *Current Directions in Psychological Science*, 13,4,152-155
24. Markham, U. (1998). *Çocukluk Travmaları*. Alfa yayıncılık, Çev. M. Sağlam, Editör: H.C. İkizler, İstanbul, Pp.69-86.
25. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) İstatistikleri (2008). *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2007-2008*.
http://www.sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikler_orgun_egitim_2007_2008.pdf. Erişim tarihi: 07.01.2009.
26. Mollen, C.J., Fein, J.A., Localio, A.R., and Durbin, D.R., (2004). Characterization of interpersonal violence events involving young adolescent girls vs. events involving young adolescent boys. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 158,545-550.
27. Molnar, B.E. Roberts, A.L. Browne, A., Gardener, H., and Buka, S.L., (2005). What Girls Need: Recommendations for Preventing Violence among Urban Girls in The US. *Social Science & Medicine* 60,2191-2204

28. Moskowitz, H., Laraque, D., Doucette, J.T., and Shelov, E., (2005). Relationships of US Youth Homicide Victims and Their Offenders, 1976-1999. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 159, 4, 356-361.
29. Niaz, U., (2003). Violence against women in South Asian Countries. *Archives of Women's Mental Health*. 6,173-184.
30. Odgers, C.L. and Moretti, M.M., (2002). Aggressive and antisocial girls: research update and challenges. *International Journal of Forensic Mental Health*, 1,2,103-119.
31. Örnek Büken, N. and Şahinoğlu, S., (2006). Violence against Women in Turkey and the Role of Women Physicians. *Nursing Ethics* 13,2,197-204.
32. Schwartz, M.D., (2005). The Past and The Future of Violence Against Women. *Journal of Interpersonal Violence* 20,1,7-11.
33. Seyyar, A., (2000). Aile İçinde Çocuklara Yönelik Şiddete Karşı Sosyal Politikalar. *KAMU İŞ Dergisi*, 5,4,1-17.
34. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, (1995). *Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları* Yayın no:86, Ankara, Bizim Büro Basım Evi. Pp.174-187.
35. UN (United Nations) (2006). *Rights of the child. Başlıklı Rapor.* (A/61/299.)
http://www.unicef.org/violencestudy/reports/SG_violencestudy_en.pdf.
Erişim tarihi:21.03.2010.
36. UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund) (2006). Violence against children. *Violence against children in the home and family.*
<http://www.unicef.org/violencestudy/3.%20World%20Report%20on%20Violence%20against%20Children.pdf>, Erişim tarihi 25.10.2009
37. UNICEF, (2007). The State of The World's Children (2007). Women and Children. *The Double Dividend of Gender Equality*. The United Nations Children's Fund, UNICEF House, 3 UN Plaza, New York, NY 10017, USA.
38. Ünal, F., (2008). Ailede Çocuk İstismarı ve İhmali. *Sosyal Araştırmalara Dergisi*, 12,1,9-18.
39. Ünal, G., (2005). Aile İçi Şiddet. *Aile ve Toplum*. 7, 8, 85-92.
40. WHO (World Health Organization) 1999. Violence and Injury Prevention Social Change and Mental Health, *Report of the Consultation on Child Abuse Prevention, 29-31 March, WHO, Geneva,*
41. WHO (World Health Organization) (2002). *World Report on Violence and Health; Summary*. Geneva. World Health Organization.